

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 28. maijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2018/0197(COD)

6168/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 13
REGIO 22
FC 4
CADREFIN 70
CODEC 203
PARLNAT 122

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu

- Padomes paskaidrojuma raksts
- pieņemts Padomē 2021. gada 27. maijā

I. IEVADS

1. 2018. gada 29. maijā Komisija nāca klajā ar priekšlikumu Regulai par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu ¹, kas ir daļa no kohēzijas politikas tiesību aktu kopuma 2021.–2027. gadam. ERAF un Kohēzijas fonda regulas vispārējais politikas mērķis atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174., 176. un 177. pantam ir stiprināt Savienības ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, mazinot atšķirības starp dažādo ES reģionu attīstības līmeņiem. 2020. gada 28. maijā – pēc Covid-19 uzliesmojuma un saistībā ar pārskatīto daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un atveseļošanas pasākumu kopumu – Komisija ierosināja dažādus grozījumus kohēzijas politikas tiesību aktu kopumā 2021.–2027. gadam, tostarp ERAF un Kohēzijas fonda regulā ².
2. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma atzinumu par sākotnējo priekšlikumu 2018. gada 17. oktobrī ³ un par grozīto priekšlikumu – 2020. gada 18. septembrī ⁴. Reģionu komiteja pieņēma atzinumu par sākotnējo priekšlikumu 2018. gada 5. decembrī ⁵ un par grozīto priekšlikumu – 2020. gada 14. oktobrī ⁶.
3. Eiropas Parlaments 2019. gada 27. marta plenārsēdē pieņēma nostāju pirmajā lasījumā par ERAF un Kohēzijas fonda regulu.
4. Strukturālu pasākumu darba grupa ierosināto ERAF un Kohēzijas fonda regulu izskatīja vairākās sanāsmēs Bulgārijas, Austrijas, Rumānijas, Somijas, Horvātijas, Vācijas un Portugāles prezidentūru laikā.

---

¹ Dok. ST 9522/18 + ADD 1 + ADD 2.

² Dok. ST 8380/20 + ADD 1.

³ OV C 62, 15.2.2019., 90. lpp.

⁴ OV C 429, 11.12.2020., 236. lpp.

⁵ OV C 86, 7.3.2019., 115. lpp.

⁶ OV C 440, 18.12.2020., 191. lpp.

5. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2019. gada 15. februārī apstiprināja sākotnējo daļējo sarunu pilnvarojumu ⁷. 2020. gada 22. jūlijā Pastāvīgo pārstāvju komiteja apstiprināja vēl vienu daļēju pilnvarojumu sarunām ar Eiropas Parlamentu par grozīto Komisijas priekšlikumu ERAF un Kohēzijas fonda regulai ⁸. Turklāt 2020. gada 5. oktobrī Pastāvīgo pārstāvju komiteja daļējo sarunu pilnvarojumu atjaunināja, lai ņemtu vērā Eiropadomes secinājumus par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un atvēršanas pasākumu kopumu, kuri tika pieņemti Eiropadomes 2020. gada 17., 18., 19., 20. un 21. jūlija ārkārtas sanāksmē ⁹.
6. Pamatojoties uz minētajiem pilnvarojumiem, prezidentvalstis Somija, Horvātija, Vācija un Portugāle vadīja iestāžu sarunas, kas tika pabeigtas 2021. gada 9. februārī.
7. Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komiteja (*REGI*) 2021. gada 16. martā apstiprināja iestāžu sarunu iznākumu. *REGI* komitejas priekšsēdētājs 2021. gada 18. martā nosūtīja Padomes prezidentvalstij vēstuli, kurā norādīja, ka ieteiks plenārsēdē pieņemt bez grozījumiem Padomes nostāju Parlamenta otrajā lasījumā (pēc tam, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti).
8. Ņemot vērā minēto vienošanos un pēc juristu lingvistu veiktās pārskatīšanas, Padome 2021. gada 27. maijā saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas noteikta LESD 294. pantā, pieņēma nostāju pirmajā lasījumā.

---

⁷ Dok. 6147/19 ADD 2.

⁸ Dok. 9430/20.

⁹ Dok. 10880/20.

II. MĒRKIS (2. un 3. pants)

9. Saskaņā ar LESD 176. pantu un 174. panta otro un trešo daļu ERAF arī turpmāk palīdzēs mazināt dažādo reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību, īpašu uzmanību veltot tiem vismazāk attīstītajiem reģioniem, kuros ir būtiski un pastāvīgi dabiski vai demogrāfiski traucēkļi, tostarp jo īpaši traucēkļi, ko rada, demogrāfiska lejupslīde, kā, piemēram, tālākajiem reģioniem, galējiem ziemeļu reģioniem ar ļoti mazu iedzīvotāju blīvumu, salām un pārrobežu un kalnu reģioniem. Kohēzijas fonds arī turpmāk palīdzēs sasniegt vispārējo mērķi stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Savienībā, sniedzot finansiālus ieguldījumus tādās jomās kā vide un Eiropas tīkli transporta infrastruktūrā (*TEN-T*).
10. ERAF atbalstīs šādus politikas mērķus:
- konkurētspējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju savienotību (politikas mērķis Nr. 1);
  - zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, "zaļās" un "zilās" investīcijas, aprites ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētās (politikas mērķis Nr. 2);
  - ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti (politikas mērķis Nr. 3);
  - sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru (politikas mērķis Nr. 4);
  - iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību (politikas mērķis Nr. 5).

Politikas mērķus Nr. 2 un 3 atbalstīs arī Kohēzijas fonds.

Politikas mērķi pēc tam tiek sīkāk precizēti konkrētos mērķos, kas ir izklāstīti arī ERAF un Kohēzijas fonda regulā.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

a) Konkrētie mērķi (3. pants)

11. Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir panākts labs līdzsvars starp dažādiem konkrētiem mērķiem, ko paredzēts sasniegt ar ERAF un Kohēzijas fondu, atspoguļojot galvenās problēmas, ar kurām Eiropa patlaban saskaras; daži no šiem mērķiem, piemēram, ir atbalstīt atveseļošanu pēc Covid-19 pandēmijas un zaļo pārkārtošanos, palielināt konkurētspēju un uzlabot savienotību.
12. Panāktā vienošanās šajā sakarā paredz skaidru iespēju no ERAF sniegt atbalstu, lai saistībā ar politikas mērķi Nr. 1 – konkurētspējīgāka un viedāka Eiropa – uzlabotu digitālo savienotību. Nolūkā saglabāt pareizo līdzsvaru starp atbalstu dažādiem politikas mērķiem, aprēķinot atbilstību tematiskās koncentrācijas prasībām attiecībā uz politikas mērķi Nr. 1, tiks ņemti vērā tikai 40 % no līdzekļiem, kas izlietoti digitālās savienotības uzlabošanai, un līdzekļi, kas ņemti vērā tematiskās koncentrācijas prasībām, nepārsniegs 40 % no minimālajām tematiskās koncentrācijas prasībām attiecībā uz minēto politikas mērķi.
13. Saskaņā ar politikas mērķi Nr. 2 – zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, – ERAF un Kohēzijas fonds varēs cita starpā atbalstīt dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētu teritorijās, aizsardzības un saglabāšanas uzlabošanu un visu veidu piesārņojuma samazināšanu. Turklāt saskaņā ar šo pašu politikas mērķi Nr. 2 ERAF un Kohēzijas fonds varēs sniegt atbalstu, lai veicinātu ilgtspējīgu multimodālu mobilitāti pilsētās kā daļu no pārejas uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē. Nolūkā saglabāt pareizo līdzsvaru starp atbalstu dažādiem politikas mērķiem, aprēķinot atbilstību tematiskās koncentrācijas prasībām attiecībā uz politikas mērķi Nr. 2, tiks ņemti vērā tikai 50 % no līdzekļiem, kas izlietoti ilgtspējīgas multimodālas mobilitātes veicināšanai pilsētās, un līdzekļi, kas ņemti vērā tematiskās koncentrācijas prasībās, nepārsniegs 50 % no minimālajām tematiskās koncentrācijas prasībām attiecībā uz minēto politikas mērķi.

14. Saskaņā ar politikas mērķi Nr. 4 – sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, – ERAF varēs atbalstīt marginalizētu kopienu, mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem un nelabvēlīgā situācijā esošu grupu, tostarp cilvēku ar īpašām vajadzībām, sociālekonomiskās iekļaušanas veicināšanu un trešo valstu valstspiederīgo, tostarp migrantu, sociālekonomiskās iekļaušanas veicināšanu, abos gadījumos veicot integrētas darbības, tostarp, nodrošinot mājokli un sociālos pakalpojumus.
15. Saskaņā ar politikas mērķi Nr. 5 – iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību, – ERAF varēs veicināt integrētu un iekļaujošu sociālo, ekonomisko un vides attīstību, kultūru, kā arī dabas mantojumu, ilgtspējīgu tūrismu un drošību teritorijās, kas nav pilsētu teritorijas. Atbalsts saskaņā ar šo politikas mērķi tiks sniegts, īstenojot teritoriālās un vietējās attīstības stratēģijas.

b) ERAF atbalsta tematiskā koncentrācija (4. pants)

16. Dalībvalstis nolems, kādā līmenī tās nodrošinās atbilstību tematiskajai koncentrācijai – valsts līmenī vai reģionu kategorijas līmenī. Dalībvalstis šo izvēli norādīs savos partnerības nolīgumos, ko slēdz ar Komisiju. To izdarīto izvēli piemēro visam plānošanas periodam.

17. Tematiskās koncentrācijas vajadzībām dalībvalstis un reģionus, pamatojoties uz to nacionālā kopienākuma rādītāju, klasificē trīs grupās, un katrai grupai nosaka minimālos piešķirumus politikas mērķu Nr. 1 un Nr. 2 īstenošanai. Dalībvalstīm un reģioniem, kuru nacionālā kopienākuma rādītājs ir vienāds ar vai lielāks par 100 % no ES vidējā rādītāja, vismaz 85 % no saviem ERAF līdzekļiem būs jāpiešķir politikas mērķu Nr. 1 un Nr. 2 īstenošanai un vismaz 30 % – politikas mērķa Nr. 2 īstenošanai. Dalībvalstīm un reģioniem, kuru nacionālā kopienākuma rādītājs ir vienāds ar vai lielāks par 75 %, bet mazāks par 100 % no ES vidējā rādītāja, vismaz 40 % no saviem ERAF līdzekļiem būs jāpiešķir politikas mērķa Nr. 1 īstenošanai un vismaz 30 % – politikas mērķa Nr. 2 īstenošanai. Visbeidzot, dalībvalstis un reģioni, kuru nacionālā kopienākuma rādītājs ir mazāks par 75 % no ES vidējā rādītāja, vismaz 25 % no saviem ERAF līdzekļiem piešķir politikas mērķa Nr. 1 īstenošanai un vismaz 30 % – politikas mērķa Nr. 2 īstenošanai. Dodot dalībvalstīm izvēles iespēju panākt tematisko koncentrāciju valsts līmenī vai reģionu kategorijas līmenī, būtu jānodrošina elastība atsevišķu programmu līmenī.

c) ERAF atbalsta darbības joma (5. pants)

18. No ERAF atbalstīs:

- investīcijas infrastruktūrā;
- darbības lietišķajai pētniecībai un inovācijai, tostarp rūpnieciskai pētniecībai, eksperimentālai izstrādei un priekšizpētei;
- investīcijas piekļuvē pakalpojumiem;
- ienesīgas investīcijas MVU un investīcijas, kuru mērķis ir saglabāt esošās darbvietas un radīt jaunas darbvietas;
- aprīkojumu, programmatūru un nemateriālos aktīvus;
- tīklošanu, sadarbību, pieredzes apmaiņu un darbības, kas saistītas ar inovācijas kopām, tai skaitā starp uzņēmumiem, pētniecības organizācijām un publiskajām iestādēm;
- informāciju, komunikāciju un pētījumus; un
- tehnisko palīdzību.

19. Saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem no ERAF var atbalstīt ienesīgas investīcijas uzņēmumos, kas nav MVU. Tāpat saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem no ERAF var atbalstīt apmācību, mūžizglītību, pārkvalifikācijas un izglītības darbības un tādu preču iegādi, kas vajadzīgas veselības sistēmu noturības stiprināšanai un noturības pret katastrofām stiprināšanai.
20. Ja tas patiešām ir nepieciešams kā pagaidu pasākums, lai reaģētu uz ārkārtīgiem vai neparastiem apstākļiem, ERAF dotāciju veidā var atbalstīt finansējumu MVU apgrozāmajam kapitālam.

d) Kohēzijas fonda atbalsta darbības joma (6. pants)

21. No Kohēzijas fonda atbalstīs:
- investīcijas vides jomā, tostarp investīcijas, kuras saistītas ar ilgtspējīgu attīstību un enerģētiku un dod ieguvumus videi, īpašu uzmanību pievēršot atjaunojamo energoresursu enerģijai;
  - investīcijas *TEN-T*;
  - tehnisko palīdzību;
  - informāciju, komunikāciju un pētījumus.

e) Izslēgtās darbības (7. pants)

22. Bija svarīgi precizēt, kuras darbības neietilpst ERAF un Kohēzijas fonda darbības jomā. Tas, piemēram, attieksies uz investīcijām, kuru mērķis ir panākt to siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, kuras rodas no Direktīvā 2003/87/EK par emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu uzskaitītajām darbībām, lai nepieļautu, ka tiek dublēts finansējums, kas jau ir pieejams ar minēto direktīvu. Turklāt izslēgtas ir arī investīcijas grūtībās nonākušos uzņēmumos, kā definēts Komisijas Regulā (ES) Nr. 651/2014, ja vien tas nav atļauts saskaņā ar *de minimis* atbalsta vai pagaidu valsts atbalsta noteikumiem, kas izveidoti ārkārtas apstākļu sakarā. No ERAF un Kohēzijas fonda neatbalstīs arī noteiktas investīcijas lidostās, izņemot atbalstu mērķtiecīgiem pasākumiem, ar kuriem tiek mazināta ietekme uz vidi, un drošības un drošuma pasākumiem reģionālās lidostās, ciktāl investīciju primārais mērķis attiecībā uz Savienības vides, drošības vai drošuma standartiem būtu skaidri noteikts un atbilstu valsts atbalsta noteikumiem. Tāpat neviens no šiem fondiem neatbalstīs iekārtas atkritumu apglabāšanai poligonos un atkritumu atliku apstrādei, kodolelektrostaciju dezekspluatāciju vai būvniecību vai tabakas un tabakas izstrādājumu ražošanu, apstrādi un reklāmu. Ir izslēgts atbalsts arī investīcijām, kas saistītas ar fosilo kurināmo ražošanu, apstrādi, transportēšanu, izplatīšanu, glabāšanu vai sadedzināšanu, izņemot:

- i) saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem – apkures sistēmu, kas izmanto cieta fosilo kurināmo, aizstāšanu ar gāzes apkures sistēmām;
- ii) investīcijas gāzes pārvades un sadales tīklu paplašināšanā un pārprofilēšanā, pārveidē vai pielāgošanā, ar noteikumu, ka ar šādu investīciju palīdzību tīkli sistēmai varētu pievadīt tādas atjaunojamas un mazoglekļa gāzes kā ūdeņradi, biometānu un sintēzes gāzi, kā arī aizstāt cieta fosilā kurināmā iekārtas;
- iii) investīcijas ekoloģiski tīros transportlīdzekļos sabiedriskiem mērķiem, kā arī transportlīdzekļos, gaisa kuģos un kuģos, kas ir konstruēti un izgatavoti vai pielāgoti civilās aizsardzības dienestu un ugunsdzēsības dienestu vajadzībām.

Atbalsta summu ii) un iii) apakšpunktā minētajām investīcijām ierobežos atkarībā no dalībvalsts nacionālā kopienākuma līmeņa un dalībvalsts cietā fosilā kurināmā daļas bruto iekšzemes enerģijas patēriņā. i) un ii) apakšpunktā izklāstītās darbības, ko atbalsta ERAF un Kohēzijas fonds, vadošā iestāde atlasīs līdz 2025. gada 31. decembrim, un tās nevarēs pakāpeniski pārnest uz nākamo plānošanas periodu.

f) Konkrētie noteikumi (9.–14. pants)

23. Saskaņā ar LESD 349. pantu attiecībā uz tālākajiem reģioniem tiks piemēroti daži konkrēti noteikumi.
24. No ERAF var atbalstīt integrētu teritoriālo attīstību mērķa "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei" un mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" programmās. Lai risinātu ekonomiskās, vides, klimata, demogrāfiskās un sociālās problēmas, no ERAF atbalstīs integrētu teritoriālo attīstību, par pamatu izmantojot teritoriālās stratēģijas vai sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas. No ERAF atbalstīs Eiropas pilsētiniiciatīvu. No ERAF atbalstīs instrumentu starpreģionālajām investīcijām inovācijā, ar kuru savukārt atbalstīs to starpreģionālo inovācijas projektu komercializāciju un izvēršanu, kuriem ir potenciāls sekmēt Eiropas vērtību ķēžu attīstību.

IV. NOBEIGUMS

25. Padomes nostāja pirmajā lasījumā atspoguļo kompromisu, kas ar Komisijas atbalstu panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās.
26. Padome uzskata, ka tās nostāja pirmajā lasījumā ir līdzsvarots abu fondu kopums, ko paredzēts ar šo regulu izveidot 2021.–2027. gada plānošanas periodam.